

[H. K. Sørensen.]

ærede handelsminister er jo formand for antidumpingudvalget under toldkommissionen og vil i den egenskab komme til at beskæftige sig meget med begrebet rimelig pris. Jeg slog op i Salmonsen for at kontrollere mine begreber om rimelig pris og fandt, at hvis man i sin tid havde solgt til en pris, der lå under halvdelen af den retfærdige pris, kunne handelen gå tilbage; det var jo i hvert tilfælde et kriterium for en pris, som i alle tilfælde måtte siges at være en antidumpingpris. Helt op i nyere tid beskæftiger man sig stadig med begrebet en rimelig pris; det engelske udtryk „fair price“ betegner en pris, der ikke forfordeler køberen eller giver sælgeren en ublu fordel.

Når jeg før sagde, at dette begreb for os har meget mere end kuriositetens interesse, er det, fordi det, både når der er tale om told, antidumpinglov eller som her pris-aftalelov, er nødvendigt for os i hvert tilfælde at indstille os på, at vor tids erhvervsstruktur i langt højere grad end tidligere gør det nødvendigt, at muligheden for at få en rimelig pris for sin produktion består over længere tid, end det tidligere var nødvendigt. Dette gælder både industri, handel og landbrug. Den gevinstmargin, der bør indeholdes i prisen, er i vor tid som regel lille og kan også være meget mindre end tidligere, fordi de enkelte enheder på grund af tekniske fremskridt producerer og afsætter langt mere end tidligere. Til gengæld er det beløb, som prisen skal rumme til dækning af forrentning og afskrivning, d. v. s. til at holde den realkapital, der findes i foretagendet, intakt, langt større end tidligere på grund af den moderne teknik, som kræver megen kapital. Men den formulering, som her er brugt: urimelige priser og forretningsbetingelser er forbudt, kan tiltrædes på samme måde, som alle er enige om at afsky åger — om forladelse, næsten alle, der er naturligvis een undtagelse, nemlig ågerkarlene.

Paragraffens stk. 2 giver priskontrolrådet ret til at fastsætte maksimalpriser for mangelvarer og varer, hvortil det offentlige giver tilskud, og varer, med hensyn til hvilke der ikke kan siges at herske fri konkurrence. Der er efterhånden meget få områder, hvor forsyningerne endnu er begrænsede, og de områder, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom til at sikre fri prisdannelse, er jo i øjeblikket til under-

søgelse i trustkommissionen, der har fået en vid beføjelse til at kortlægge sådanne områder. Man ser gang på gang, at ret store kredse er tilbøjelige til uden videre at gå ud fra, at der er mange af disse områder.

Disse bemærkninger er de eneste, hvormed jeg vil kommentere lovens karakter af prisaf talelov. Jeg tror, at man skal afvente trustkommissionens beretning, før man gør sig sin mening derom færdig, for jeg tror ikke, at man her kommer udenom at foretage en bedømmelse af, til hvilket formål aftaler måtte være indgået. Man er nemlig tilbøjelig til med det samme at gå ud fra, at aftaler indgås med det formål at skaffe sig en så høj pris som muligt, men jeg vil vove den påstand, at de fleste prisaf taler vil vise sig at være truffet med det formål at skaffe så lave omkostninger som muligt, idet både opdelinger af områder og opdelinger af varer skaber mulighed for mere jævn produktion, og alle indenfor industrien ved, at det er jævn og stadig produktion, der giver lave omkostninger og dermed mulighed for lave priser.

Jeg kan sige dette så meget lettere, som jeg selv er beskæftiget indenfor et område, hvor der ingen aftaler findes, og hvor jeg personlig er overbevist om, at en aftale, der tvang til specialisering i produktionen, ville sætte den danske industri i stand til bedre at møde netop den udenlandske konkurrence, der nu virker som den store pisk, der skal tvinge til at finde de specialer, hvormed man skal hævde sig, men jeg vil også hævde, at en sådan pisk er voldsom i sine virkninger. Den bevirker, at virksomhederne i deres søgen efter specialer ofte falder over de samme områder og går glip af megen kostbar tid, og i denne tid sluger hver forkert anvendt produktionsdag kapital. En aftale om produktionsspecialisering ville givet have bevirket, at de danske virksomheder i langt højere grad kunne have koncentreret sig om den ene opgave at bekæmpe konkurrencen fra udlandet.

Jeg mener også, at man ved administrationen af denne lov bør tage hensyn til den måde, hvorpå de midler, der er indtjent, er forvaltet, d. v. s. tage hensyn til, om der ikke har fundet udnyttelse af virksomheden sted, eller om man ved de indtjente midler har søgt at forny og forbedre virksomhedernes tekniske udrustning. Det er nemlig noget, man ikke mere kan nøjes med at gøre hvert 20. år. Teknikken har